

BİR GRUP LİSE ÖĞRENCİSİNDE AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞI: SIKLIĞI, OLASI NEDENLERİ VE UMUDUN ROLÜ

Bilge UZUN ÖZER

Özet: Bu çalışmanın amacı bir grup lise öğrencisinde akademik erteleme davranışının sıklığı ve olası nedenlerini belirlemek, umut düzeyinin akademik erteleme davranışı üzerindeki etkisini anlamaktır. Bu doğrultuda, Erteleme Davranışı Değerlendirme Ölçeği-Öğrenci Formu (Solomon ve Rothblum, 1984) ve Durumluk Umut Ölçeği (Synder ve ark., 1996) veri toplama araçları olarak kullanılmış, 223 (120 kız, 103 erkek) öğrenciden bu ölçekler yoluyla veri toplanmıştır. Çalışma sonuçları katılımcıların % 54'ünün akademik konuları sıklıkla ertelediklerini gösterirken, akademik ertelemeyle ilişkin cinsiyet farkına yönelik bir bulguya rastlanmamıştır. Akademik ertelemenin olası nedenlerini belirlemeye yönelik olarak uygulanan faktör analizi sonuçları, olası erteleme nedenlerinin başarısızlık korkusu, karar verme güçlüğü, tembellik ve risk alma davranışı olduğunu göstermektedir. Çalışmanın bulguları ayrıca durumluk umut düzeyinin akademik erteleme üzerinde güçlü ve anlamlı bir etkisi olduğunu destekler niteliktedir.

Anahtar Sözcükler: Akademik erteleme, akademik erteleme nedenleri, durumluk umut düzeyi.

Abstract: Academic procrastination in group of high school students: frequency, possible reasons and role of hope. The main purpose of the present study was to investigate the frequency and possible reasons for academic procrastination in a group of high school students. The effect of state hope level on academic procrastination was also assessed. In this respect, Procrastination Assessment Scale-Student (Solomon and Rothblum, 1984) and State Hope Scale (Synder, et. al., 1996) were used as the data collection instruments and administered to 223 (120 female, 103 male) students. Results showed that 54% of the participants frequently engaged in academic procrastination, but the findings revealed no gender difference. Factor analysis performed to find out the reasons for academic procrastination yielded 4 causal factors namely; fear of failure, difficulty in making decision, laziness, and risk taking. Findings also validated that state hope level had a significant effect on academic procrastination.

Key Words: Academic procrastination, reasons for academic procrastination, state hope level.

Akademik ortamda her öğrencinin yerine getirmesi gereken görevler vardır. Dönem ödevi hazırlama, sınavlara hazırlanma, günlük yada haftalık okuma ödevlerini tamamlama bu görevlerden bazılarıdır. Ancak, öğrencilerin bu görevleri yerine getirmesi, çoğu zaman başka bir zamana bırakılmaktadır. Yapılması planlanan akademik görevlerin ileriki bir zamana bırakılıp ertelenmesi *akademik erteleme* olarak adlandırılır (Lay, 1986). Akademik alanda öğrencilerin başarılarını engelleyen önemli etmenlerden biri (Wadkins, 1999) olarak ele alınan ertelemenin sıklığı, kişiden kişiye değişiklik göstermektedir (Dewitte ve Schouwenburg, 2002). Akademik ertelemenin öğrencilerin akademik performansları üzerinde dersten çekilme ve düşük akademik ortalama gibi olumsuz etkileri olmasına rağmen (Keller, 1968; Semb, Glick ve Spencer, 1979), erteleme davranışı ser-

gileyen öğrenci sayısı oldukça fazladır (Bishop Gallagher ve Cohen, 2000).

Akademik ertelemeye neden olan etmenler göz önünde bulundurulduğunda, bu davranışın tanımında olduğu gibi, kuramcı ve araştırmacıların ulaştığı ortak bir nokta olmadığı görülmektedir. Bu güne kadar kuramcılar erteleme nedenlerini farklı yaklaşımlarla açıklamaya çalışmışlardır. Örneğin, Psikoanalitik kuramcılar erteleme nedenini kaygıdan kaynaklanan kaçınma davranışı ile açıklarken (Ferrari, Johnson ve McCown, 1995), Bilişsel Davranışçılar, ertelemenin, kişilerin sahip olduğu akılcı olmayan/mantıkdışı düşüncelerden ya da inançlardan kaynaklandığını belirtmişlerdir (Burka ve Yuen, 1983; Ellis ve Knaus, 1977). Davranışçı görüşü benimseyen kuramcılar ise ertelemeyi, kişilere kısa dönemli haz sağlayan öğrenilmiş bir davranış olarak ifade etmektedirler (Lamba, 1999). Bu kuramları temel olarak daha sonra yapılmış araştırmalarda ertelemenin çeşitli nedenleri ele alınmıştır. Bazı araştırma bulguları (Beswick, Rothblum ve Mann 1988; Cassady ve Johnson, 2002; Milgram, Srolloff ve Rosebaum, 1988; Senecal, Lavolie ve Koestner 1997; Solomon ve

Bu çalışma, IX. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Arş. Gör., **Bilge UZUN ÖZER**, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı

Rothblum, 1984), öğrencilerde akademik ertelemenin, görevden hoşlanmama, tembellik, sınav kaygısı, düşük öz-saygı ve başarısızlık korkusu gibi nedenlerden kaynaklandığını göstermiştir.

Akademik ortamda öğrencilerin başarısızlığının nedenlerini ortaya koyma amacı ile gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda, öğrenci performansını etkileyen çeşitli nedenler bulunmuştur. Akademik ortamda sıklıkla sergilenen erteleme davranışı, günümüze kadar bu nedenlerin en önemlilerinden biri olarak görülmüştür (Schouwenburg, Lay, Pychyl ve Ferrari, 2004). Özellikle psikoanalitik yaklaşımı benimseyen araştırmacılar sıklıkla sergilenen bu davranışın kaçınma yönelimli başa çıkma stratejisi olduğunu savunmuşlardır (Alexander ve Onwuegbuzie, 2007; Ferrari, Johnson ve McCown, 1995). Başa çıkma kuramının bilişsel ve davranışsal oluşumu göz önünde bulundurulduğunda, umut düzeyinin başa çıkma stratejilerinde bilişsel oluşumun görevini üstlenerek önemli bir yer edindiği görülmektedir (Lazarus, 1993). Bu doğrultuda, araştırmacılar öğrencilerin umut düzeyinin akademik başarı üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ortaya koyarken; umut düzeyi ile erteleme davranışı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu da saptamışlardır (Alexander ve Onwuegbuzie, 2007; Jackson, Weiss, Lundquist ve Hooper, 2003; Sigall, Kruglanski ve Fyock, 2000). Akademik ortamda stresli bir durumla karşılaşan, düşük umut düzeyine sahip olan öğrencilerde, umut düzeyi yüksek olan öğrencilere oranla kaçınma yönelimli başa çıkma stratejilerinin (örneğin erteleme davranışının) daha sık kullanıldığı görülmektedir (Chang, 1998).

Ülkemizde akademik ertelemeye ilişkin olarak yetişkinler (Ferrari, Uzun Özer ve Demir, 2009) ve üniversite öğrencileri ile yürütülen çalışmalar olmasına rağmen (Balkıs, 2006; Uzun Özer, Demir ve Ferrari, 2009) lise öğrencileri arasında akademik ertelemenin incelendiği çalışmaların sınırlı olduğu (Aydoğan, 2008; Çakıcı, 2003) ve bu davranışın sergilenme sıklığı ve olası nedenlerini anlamaya yönelik olarak yürütülen çalışmaların olmadığı görülmüştür. Bu alanda yurtdışında yapılan çalışmalar, lise öğrencilerinin akademik görevlerini sıklıkla ertelediklerini ve bu davranışın onların akademik performansı üzerinde bazı olumsuzluklara neden olduğu yönündedir (Wesley, 1994). Owens ve Newbegin (1997), bu dönemde başlayan erteleme eğiliminin ileriki dönemlerde üstesinden gelinmesi zor, güçlü bir alışkanlık olabildiğini belirtmiştir. Bu yönde yapılan araştırma bulguları, düşük umut düzeyine sahip olan öğrencilerde akademik erteleme eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir (Chang, 1998). Tüm bu bilgilerin ışığında lise öğrencilerinde akademik erteleme davranışının incelenmesi önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda, bu çalışmanın amacı bir grup lise öğrencisinde akademik ertelemenin sıklığını ve olası nedenlerini belirlemek ve öğrencilerin umut düzeyinin erteleme davranışı üzerindeki etkisini anlamaktır. Çalışma bulgularının okul psikolojik danışmanlarına, akademik ortamda sıklıkla sergilenen erteleme davranışına ilişkin bilgi

sağlayacağı düşünülmektedir. Bulguların, okullarda erteleme davranışını azaltmaya yada üstesinden gelmeye yönelik olarak geliştirilecek olan yeni programların oluşturulmasına da ışık tutması beklenmektedir. Çalışma bulgularının ayrıca literatüre katkı sağlayarak lise öğrencilerinde akademik erteleme ve umut düzeyi arasındaki ilişki konusundaki bilgi birikimini artıracığı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Örneklem

Bu çalışma, 2006-2007 akademik yılında lise eğitimlerine devam eden bir grup öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada veriler amaçlı örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabılır örneklem yöntemi ile 223 öğrenciden toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 120'si kız ve 103'ü erkek öğrenciden oluşmaktadır. Yaşları 14 ile 17 arasında değişmekte olan öğrencilerin yaş ortalamaları 15.4 ($SS = .57$)'tür.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada Erteleme Davranışı Değerlendirme Ölçeği-Öğrenci Formu ve Durumluk Umud Ölçeği veri toplama araçları olarak kullanılmıştır.

Erteleme Davranışı Değerlendirme Ölçeği-Öğrenci Formu (Procrastination Assessment Scale-Student, PASS) öğrencilerin akademik alanda erteleme eğilimini ölçmek amacı ile Solomon ve Rothblum (1984) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması Uzun Özer, Demir ve Ferrari, (2009) tarafından yapılmıştır.

Erteleme Davranışı Değerlendirme Ölçeği iki bölüm ve toplam 44 maddeden oluşmaktadır. Birinci bölüm *Erteleme Davranışının Yaygınlık Alanları*'ni ölçmeyi amaçlayan, her biri 5 puan Likert tipi 18 maddeden oluşmaktadır. Bu bölüm erteleme davranışını a) dönem ödevi hazırlama, b) sınavlara hazırlanma, c) okuma ödevlerini tamamlama, d) akademik idari işleri yerine getirme, e) katılım görevlerini yapma ve f) genel olarak okul aktiviteleri olan 6 alanda ölçmektedir. Bu alanda yurtdışında yapılan çalışmalar, ölçeğin lise öğrencilerine uygulanmasının ölçekteki bazı maddelerin çıkarılması ile gerçekleştirilebileceği yönündedir (Owens ve Newbegin, 1997; 2000; Wesley, 1994). Buna göre bu çalışmada, Erteleme Davranışı Değerlendirme Ölçeğinin birinci bölümündeki üniversite öğrencilerine yönelik olarak hazırlanmış olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Diğer bir deyişle, lise öğrencilerinde kullanılmak üzere Erteleme Davranışı Değerlendirme Ölçeği, a) dönem ödevi hazırlama, b) sınavlara hazırlanma ve c) okuma ödevlerini tamamlama olan ilk üç maddeden oluşan erteleme davranışının sıklığı ve erteleme davranışının katılımcılara bir problem yaratıp yaratmadığı boyutlarında ölçülmüştür. Bu doğrultuda ölçeğin birinci bölümü lise öğrencileri için 6 madde içermiş ve katı-

İlimcilerin erteleme davranışı 6 ile 30 arasında değişen puanlar arasında değerlendirilmiştir.

Ölçeğin ikinci bölümü *Erteleme Davranışının Nedenleri* olarak adlandırılmakta ve dönem ödevi yazmaya ilişkin öğrencilere yönelik bir senaryo içermektedir. Bu bölüm, her biri 5 puan Likert tipi 26 maddeden oluşmaktadır. Bu bölümde her iki madde bir nedeni oluşturmak üzere listelenmiştir. Bunlar; değerlendirilme kaygısı, mükemmeliyetçilik, karar verme güçlüğü, bağımlılık ve yardım arama, görevden hoşlanmama, öz güven eksikliği, tembellik, girişkenlik eksikliği, başarıma korkusu, etkisiz zaman kullanımı, kontrol edilmeye karşı tepki, risk alma davranışı ve akran etkisi olmak üzere on üç sebebi içermektedir.

Erteleme Davranışı Değerlendirme Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliği konusunda Onwuegbuzie (2004), ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısının birinci bölüm için .82, ikinci bölüm için .89 olduğunu rapor etmiştir. Ölçeğin 6 hafta arayla yapılan test-tekrar test uygulama sonuçları, ölçeğin birinci bölümü için güvenilirlik katsayısının .74 ve ikinci bölüm için .65 olduğu yönündedir (Ferrari, 1989). Ölçeğin Beck Depresyon Envanteri ile korelasyonu .44 olarak rapor edilmiştir (Solomon ve Rothblum, 1984). Uzun Özer (2005) ölçeğin Türk örnekleme uygulaması sonucu içtutarlılık katsayısının birinci bölüm için .76, ikinci bölüm için .81 olduğunu rapor etmiştir. Ölçeğin lise öğrencilerinden oluşan bu örneklem için Cronbach Alpha içtutarlılık katsayısı hesaplanmış ve birinci bölüm için iç tutarlılık katsayısı .69, ikinci bölüm için ise .87 olarak bulunmuştur.

Durumluk Umut Ölçeği (State Hope Scale, SHS). Öğrencilerin duruma bağlı umut düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla Synder ve arkadaşları (1996) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin kültürümüze uyarlanması Denizli (2004) tarafından gerçekleştirilmiştir.

Durumluk Umut Ölçeği her biri 8 puan Likert tipi olan 6 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, Amaca Ulaşma Yolları (Pathways) ve Amaca Güdülenme (Agency) olarak adlandırılan iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten alınan en düşük toplam puan 6 ve en yüksek toplam puan 48 olup; elde edilen yüksek puan belli bir durum karşısında yüksek umut düzeyini, düşük puan ise düşük umut düzeyini göstermektedir. Bu çalışmada katılımcıların umut düzeyleri durumluk umut ölçeğinden alınan toplam puan göz önünde bulundurulmuş olarak değerlendirilmiştir.

Durumluk Umut Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliği konusunda Synder ve arkadaşları (1996), ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısının tüm ölçek için .88, amaca ulaşma yolları alt boyutu için .52 ve amaca güdülenme alt boyutu için ise .59 olduğunu rapor etmiştir. Denizli (2004), uygulanan faktör analizi sonucunda Durumluk Umut Ölçeği'nin aslı ile aynı olan ikili faktör yapısına ulaşmış ve ölçeğin içtutarlılık katsayısının tüm ölçek için .48, amaca ulaşma yolları alt boyutu için .58 ve amaca güdülenme alt boyutu için .66 olarak rapor

etmiştir. Ölçeğin lise öğrencilerinden oluşan bu örneklem için Cronbach Alpha içtutarlılık katsayısı tüm ölçek için .66, amaca ulaşma yolları alt boyutu için .66 ve amaca güdülenme alt boyutu için .57 olarak bulunmuştur.

İşlem

Ölçüm araçları, gerekli izinler alınarak gönüllü olan 223 öğrenciye sınıf ortamında uygulanmıştır. Veri toplama süreci her bir sınıf için tek oturumda gerçekleşmiş ve öğrencilerin veri toplama araçlarını tamamlamaları yaklaşık 20 dakika sürmüştür.

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin Erteleme Davranışı Değerlendirme Ölçeği'nin birinci bölümünden aldıkları puanlar 6 ile 30 arasında ve akademik erteleme davranışı puan ortalaması 17.6 ($SS = 4.3$) olarak bulunmuştur. Akademik erteleme düzeyini tespit etmek amacı ile başlatılmış çalışmalarda önerildiği üzere (Beck, Koons ve Milgrim, 2001; Brownlow ve Reasinger, 2000; König ve Kleninmann, 2004; Schouwenburg, 1992; Van Eerde, 2003); ortanca, katılımcıları erteleme davranışı sergileyenler ve sergilemeyenler olarak iki gruba ayırmak için kesme noktası olarak kullanılmıştır. Bu çalışmada katılımcıların ortanca puanı 18 bulunmuştur. Sonuçlar çalışmaya katılan öğrencilerin % 54'ünün (122) akademik konuları sıklıkla ertelediklerini, % 46'sının (101) akademik konuları bazen ya da çok az ertelediklerini göstermiştir.

Akademik erteleme davranışı üzerinde cinsiyet farkını anlamaya yönelik olarak uygulanan bağımsız t-testi, kız ve erkek öğrencilerin erteleme düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir ($t_{221.217} = .44, p > .05$).

Akademik ertelemenin olası nedenlerini belirlemek amacıyla uygulanan faktör analizi sonucunda, ölçeğin ikinci bölümünü oluşturan 26 madde dört nedensel faktörde toplanmıştır. İlk nedensel faktör Erteleme Davranışı Değerlendirme Ölçeği'nin orijinalindeki maddeleri içerdiği için orijinalinde olduğu gibi başarısızlık korkusu olarak adlandırılmıştır. İkinci ve diğer nedensel faktör isimleri Milgram, Marshevsky ve Sadeh'in (1994) önerdiği gibi faktör yükü en fazla olan maddenin ismi verilerek isimlendirilmiştir. Buna göre bulgular çalışmaya katılan ergenlerin olası akademik erteleme sebeplerinin başarısızlık korkusu, karar verme güçlüğü, tembellik ve risk alma davranışı olduğunu ortaya koymuştur.

Durumluk umut düzeyinin akademik erteleme üzerindeki olası etkisi regresyon analizi uygulanarak incelenmiştir. Regresyon analizinden elde edilen F değeri .05 düzeyinde anlamlı olduğundan, regresyon modelinin uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır, $F(6,128) = 46.06, p < .05$. Çalışmaya katılan öğrencilerin durumluk umut düzeylerinin akademik erteleme puanları üzerin-

deki etkisine bakılmış ve umut düzeyinin erteleme davranışı puanları ile anlamlı bir ilişki içinde olduğu bulunmuştur ($R = .42$, $R^2 = .18$, $p < .05$). Buna göre, çalışmaya katılan öğrencilerin durumluk umut düzeyi toplam varyansın % 18'ini açıklamaktadır. Regresyon testinin anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde; durumluk umut düzeyi değişkeninin erteleme davranışı üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada bir grup lise öğrencisinde akademik erteleme davranışının sıklığı, olası nedenleri ve durumluk umut düzeyinin akademik erteleme davranışlarına olan etkisi incelenmiştir.

Erteleme davranışının yaygınlığı konusundaki bulgular, çalışmaya katılan lise öğrencilerinin öğrencilerin yarıdan fazlasının akademik konularda erteleme davranışını sıklıkla sergilediklerini ortaya koymuştur. Çalışmanın bu bulgusu yurtdışında yapılan diğer araştırma çalışmaları ile de tutarlılık göstermektedir (Damacela, Tindale ve Balcazar, 2000; Hill, Hill, Chabot ve Barral, 1978; Solomon ve Rothblum, 1984). Buna göre, akademik erteleme davranışının üniversite öğrencilerinde olduğu gibi (Uzun Özer, ve ark, 2009) lise öğrencileri arasında da yaygın bir davranış olduğu sonucuna ulaşılabılır.

Çalışmanın cinsiyet farklılığına yönelik bulgusu, kız ve erkek öğrencilerin akademik erteleme davranışının sıklığında anlamlı bir farklılık olmadığı yönündedir. İlgili literatürde akademik ertelemenin cinsiyet farkına ilişkin bulguları değişkenlik göstermektedir. Araştırmanın bu bulgusu; cinsiyet farklılığı olmadığına işaret eden bulgularla (örneğin; Aydoğan, 2008; Beswick ve ark., 1988; Haycock, McCarty, ve Skay, 1998; Solomon ve Rothblum, 1984; Watson, 2001) tutarlılık gösterirken, cinsiyet farkı olduğunu belirten bulgularla (Balkıs, 2006; Çakıcı, 2003; Milgram ve ark., 1994; Owens ve Newbegin, 2000; Pychyl, Coplan, ve Reid, 2002; Uzun Özer ve ark., 2009) tutarlılık göstermemektedir.

Bulgular ayrıca, çalışmaya katılan lise öğrencilerinin akademik erteleme nedenlerinin başarısızlık korkusu, karar verme güçlüğü, tembellik ve risk alma davranışı olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmanın bu bulgusu, aynı ölçek kullanılarak üniversite öğrencileri üzerinde başlatılan çalışma bulguları (Uzun Özer ve ark., 2009: başarısızlık korkusu, risk alma davranışı, tembellik ve kontrol edilmeye karşı tepki) ile benzerlik göstermektedir. Buna göre, çalışmaya katılan lise öğrencilerinin erteleme sebepleri üniversite öğrencilerinden farklı olarak karar verme güçlüğü sebebinin içermektedir. Bunun nedeninin lise öğrencilerinde oluşan ve karar verme güçlüğü ile ilişkili olduğu bilinen mükemmeliyetçiliğin (Arthur, 2003) yanı sıra yakın zamanda seçim yapmalarını gerektirecek olan üniversite sınavı ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Diğer taraftan, çalışma-

ya katılan lise öğrencilerinde akademik erteleme nedenlerinin üniversite öğrencilerinde olduğu gibi kontrol edilmeye karşı tepki nedenini içermiyor olduğu görülmektedir. Bu durumun, çalışmaya katılan lise öğrencilerinin, çoğu üniversite öğrencisinden farklı olarak aileleri ile beraber yaşıyor olmalarından ve üniversite sınavı hazırlıkları içerisinde olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Bu çalışmanın önemli bir diğer bulgusu öğrencilerin durumluk umut düzeyleri ile akademik erteleme davranışı düzeyleri arasındaki ilişkidir. Çalışmanın bu bulgusu lise eğitimine devam eden öğrencilerin durumluk umut düzeylerinin akademik erteleme davranışı üzerinde güçlü ve anlamlı bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, yurtdışında yapılan çalışmaları (Alexander ve Onwuegbuzie, 2006; Jackson ve arkadaşları, 2003; Sigall ve ark., 2000) destekler nitelikte ve umut düzeyi düşük olan öğrencilerin erteleme davranışını daha sıklıkla gerçekleştirdiklerini göstermektedir (Chang, 1998).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Genel olarak bakıldığında çalışma bulguları okul rehber öğretmenlerine ve eğitim sistemi içinde görev yapan kişilere akademik erteleme konusunda bazı bilgiler sunacak niteliktedir. Ön çalışma niteliğinde olan bu çalışmanın önemli bulgularından biri, lise öğrencilerinde de akademik erteleme davranışının oldukça yaygın olduğudur. Bu bulgunun okullarda erteleme davranışını azaltmaya veya ortadan kaldırma yönelik çalışmaların başlatılmasına temel olacağı düşünülebilir. Çalışmanın diğer bir önemli bulgusu, öğrencilerin umut düzeylerinin erteleme davranışlarına, dolayısıyla da akademik başarılarına olan etkisidir. Bu doğrultuda, okul psikolojik danışmanlarının öğrencilerin umut düzeylerini artırma yönünde çalışmalar yapmalarının okullardaki akademik başarının artmasına etkisi olacağı düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin Ankara'da bir devlet lisesi öğrencilerini kapsıyor olması, ortaya çıkan akademik erteleme sıklığının ve akademik ertelemenin olası nedenlerinin bu öğrencilerle sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır. İleride yapılacak olan çalışmalarda lise öğrencilerinde akademik erteleme davranışının farklı ve daha geniş örneklem yoluyla incelenmesinin daha güçlü kanıtlar sunacağı düşünülmektedir. Bu çalışma lise öğrencilerinde akademik ertelemeye etkisi olan değişkenlere ilişkin bir başlangıç niteliğindedir. Literatürde bir kişilik özelliği olarak görülen ertelemenin ileride yapılacak olan çalışmalarda mükemmeliyetçilik, başarısızlık korkusu gibi farklı değişkenler yoluyla incelenmesi, ülkemizde de yaygın olarak gözlemlenen akademik ertelemenin gerçek nedenlerinin açıklığa kavuşması açısından faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Alexander, E. S. ve Onwuegbuzie, A. J. (2006). Academic procrastination and role of hope as a coping strategy. *Personality and Individual Differences*, 42, 1301-1310.
- Arthur, N. M. (2003). When perfectionism gets on the way of performance. *Australian Journal of Psychology*, 55, 163-164.
- Aydoğan, D. (2008). Akademik erteleme davranışının benlik saygısı, durumluk kaygı ve öz yeterliliği ile açıklanabilirliği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Balkıs, M. (2006). Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğiliminin düşünme ve karar verme tarzları ile ilişkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Beck, B. L., Koons, S. R. ve Milgrim, D. L. (2001). Correlates and consequences of behavioral procrastination: The effects of academic procrastination, self-consciousness, self-esteem, and self-handicapping. *Journal of Social Behavior & Personality*, 16(1), 3-11.
- Beswick, G., Rothblum, E. ve Mann, L. (1988). Psychological antecedents of student procrastination. *Australian Psychologist*, 23(2), 207-217.
- Bishop, J. B., Gallagher, R. P. ve Cohen, D. (2000). College students' problems: Status, trends, and research. (Ed: Davis, D. ve Humphrey, K.) *College counseling: Issues and strategies for a new millennium*, (s. 89-110). American Counseling Association.
- Brownlow, S. ve Reasinger, R. D. (2000). Putting off until tomorrow what is better done today: Academic procrastination as a function of motivation toward college work. *Journal of Social Behavior & Personality*, 15(5), 15-34.
- Burka, J. B. ve Yuen, L. M. (1983). *Procrastination: Why do you do it, what to do about it*. CA: Addison-Wesley Publishing Company.
- Cassady, J. C. ve Johnson, R. E. (2002). Cognitive test anxiety and academic performance. *Contemporary Educational Psychology*, 27, 270-295.
- Chang, E. C. (1998). Hope, problem-solving ability, and coping in a college student population: Some implications for theory and practice. *Journal of Clinical Psychology*, 54, 953-962.
- Çakıcı, D. Ç. (2003). Lise ve üniversite öğrencilerinde genel erteleme ve akademik erteleme davranışının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Damacela-Orellana, L. E., Tindale, R. S. ve Balcazar-Suarez, Y. (2000). Decisional and behavioral procrastination: How they relate to self-discrepancies. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15(5), 225-238.
- Denizli, S. (2004). The role of hope and study skills in predicting test anxiety levels of university students. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dewitte, S. ve Schouwenburg, H. (2002). Procrastination, temptations, and incentives: The struggle between the present and the future in procrastination and the punctual. *European Journal of Personality*, 16, 469-489.
- Ellis, A. ve Knaus, W. J. (1977). *Overcoming procrastination*. NY: A Signet Book.
- Ferrari, J. R. (1989). Reliability of academic and dispositional measures of procrastination. *Psychological Reports*, 64, 1057-1058.
- Ferrari, J. R., Johnson, J. L. ve McCown, W. G. (1995). *Procrastination and task avoidance: Theory research, and treatment*. NY: Plenum Press.
- Ferrari, J. R., Uzun Özer, B. ve Demir, (2009). Chronic procrastination among Turkish adults: Exploring decisional, avoidant and arousal style. *Journal of Social Psychology*, 149(3), 302-307.
- Haycock, L. A., McCarty, P. ve Skay, C. L. (1998). Procrastination in college students: The role of self-efficacy and anxiety. *Journal of Counseling Development*, 76, 317-324.
- Hill, M., Hill, D., Chabot, A. ve Barral, J. (1978). A survey of college faculty and student procrastination. *College Students Personal Journal*, 12, 256-262.
- Jackson, T., Weiss, K. E., Lundquist, J. E. ve Hooper, D. (2003). The impact of hope, procrastination, and social activity on academic performance of Midwestern college students. *Education*, 124(2), 310-320.
- Keller, F. S. (1968). "Good-Bye teacher..." *Journal of Applied Behavior*, 1, 79-89.
- König, C. J. ve Kleninmann, M. (2004). Business before pleasure: No strategy for procrastinators? *Personality and Individual Differences*, 37, 1045-1057.
- Lamba, G. (1999). Effects of gender-role and self-efficacy on academic procrastination in college students. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Missouri: Truman State University. (UMI no. 1396698).
- Lay, C. H. (1986). At least my research on procrastination. *Journal of Research in Personality*, 20, 479-495.
- Lazarus, R. S. (1993). Coping theory and research: Past, present, and future. *Psychosomatic Medicine*, 55, 234-247.
- Milgram, N., Marshevsky, S. ve Sadeh, A. (1994). Correlates of academic procrastination: Discomfort, task aversiveness, and task capability. *The Journal of Psychology*, 129(1), 145-155.
- Milgram, N. A., Sroloff, B. ve Rosebaum, M. (1988). The procrastination of everyday life. *Journal of Research in Personality*, 22, 197-212.

- Onwuegbuzie, A. J. (2004). Academic procrastination and statistics anxiety. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 29(1), 3-19.
- Owens, A. M. ve Newbegin, I. (1997). Procrastination in high school achievement: A causal structural model. *Journal of Social Behavior and Personality*, 12(4), 869-887.
- Owens, A. M. ve Newbegin, I. (2000). Academic procrastination of adolescents in English and Mathematics: Gender and personality variations. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15(5), 111-124.
- Pychyl, T. A., Coplan, R. J. ve Reid, P. A. M. (2002). Parenting and procrastination: Gender differences in the relations between procrastination, parenting style and self worth in early adolescence. *Personality and Individual Differences*, 33, 271-285.
- Schouwenburg, H., C. (1992). Procrastinators and fear of failure: An exploration of reasons for procrastination. *European Journal of Personality*, 6, 225-236.
- Schouwenburg, H.C., Lay, C., Pychyl, T.A. ve Ferrari, J.R. (2004). *Counseling the procrastinator in academic settings*. Washington, DC: American Psychological Association
- Semb, G., Glick, D. M. ve Spencer, R. E. (1979). Student withdrawals and delayed work patterns in self-paced psychology courses. *Teaching of Psychology*, 6(1), 23-25.
- Senecal, C., Lavolie, K. ve Koestner, R. (1997). Trait and situational factors in procrastination: An interactional model. *Journal of Social Behavior & Personality*, 12(4), 889-903.
- Sigall, H., Kruglanski, A. ve Fyock, J. (2000). Wishful thinking and procrastination. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15(5), 283-296.
- Solomon, L. J. ve Rothblum, E. D. (1984). Academic procrastination: Frequency and cognitive-behavioral correlates. *Journal of Counseling Psychology*, 31(4), 503-509.
- Snyder, C. R., Sympson, S. C., Ybasco, F. C., Borders, T. F., Babyak, M. A. ve Higgins, R. L. (1996). Development and validation of the State Hope Scale. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2, 321-335
- Uzun Özer, B. (2005). Academic procrastination: Prevalence, self-reported reasons, gender difference, and its relation with academic achievement. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uzun Özer, B., Demir, A., ve Ferrari, J. R. (2009). Exploring academic procrastination among Turkish students: Possible gender differences in prevalence and reasons. *Journal of Social Psychology*, 149(2), 241-257.
- Van Eerde, W. (2003). A meta-analytically derived nomological network of procrastination. *Personality and Individual Differences*, 35, 1401-1418.
- Wadkins, T. A. (1999). The relation between self-reported procrastination and behavioral procrastination. Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Nebraska, Nebraska. (UMI no. 9929240).
- Watson, D. C. (2001). Procrastination and the five-factor model: A facet level analysis. *Personality and Individual Differences*, 30, 149-158.
- Wesley, J. C. (1994). Effects of ability, high school achievement, and procrastinatory behavior on college performance. *Educational and Psychological Measurement*, 54(2), 404-408.

ACADEMIC PROCRASTINATION IN GROUP OF HIGH SCHOOL STUDENTS: FREQUENCY, POSSIBLE REASONS AND ROLE OF HOPE

Bilge UZUN ÖZER

Writing term papers, studying for exams and reading assignments are some of the tasks expected from students to perform in academic setting. However, completions of these tasks are often postponed. The general tendency to put off the academic tasks is called academic procrastination (Lay, 1986). Academic procrastination has been increasing (Bishop, Gallagher, & Cohen, 2000) though it has injurious effect on academic performance such as poor grades and course withdrawal (Semb, Glick, & Spencer, 1979).

When the sources of academic procrastination are considered, such causal factors as task aversiveness (Milgram, Sroloff, & Rosebaum, 1988), laziness (Senecal, Lavolie, & Koestner 1997), test anxiety (Cassady & Johnson, 2002), low self esteem (Beswick, Rothblum, & Mann, 1988), and fear of failure (Solomon & Rothblum, 1984) have been found by several researchers. Psychoanalytic oriented researchers particularly claimed that students engage in procrastination as an avoidance-oriented coping strategy when they face with stressful academic situations (e.g., Alexander & Onwuegbuzie, 2007). They have also emphasized the importance of hope on academic performance and they pointed out the association of low-hope level with avoidance-coping strategy (Alexander & Onwuegbuzie, 2007; Jackson, Weiss, Lundquist & Hooper, 2003; Sigal, Kruglanski & Fyock, 2000).

At present in Turkey, there exists no published study that investigated the procrastination construct and the level of hope related to academic procrastination in high school students. So the purpose of the present research was to investigate the frequency and possible reasons for academic procrastination in a high school sample. The effect of hope on students' academic procrastination was also assessed.

METHOD

Participants

The sample of the study constituted 223 (120 female, 103 male) high school students. The average age of the participants was 15.4 years old ($SD = 1.78$) with an age range between 14 and 17.

Bu çalışma, IX. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Arş. Gör., **Bilge UZUN ÖZER**, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı

Instruments

The Procrastination Assessment Scale-Students and State Hope scales were used as the data collection instruments.

Procrastination Assessment Scale-Students (PASS, Solomon & Rothblum, 1984) was adapted by Uzun Özer, Demir and Ferrari (2009). The PASS is a 5-point Likert type, self-report measure including 44 items divided into two parts. The first part assesses the prevalence of procrastination and the second part evaluates the reasons of academic procrastination.

There are a number of studies indicating that the PASS possesses adequate reliability and validity. Onwuegbuzie (2004), for example, found .82 for the first and .89 for the second part of the scale. For the present sample, Cronbach Alpha coefficients were found as .69 and .87 for the first and the second part of the scale, respectively.

State Hope Scale (SHS, Synder et. al., 1996) was adapted by Denizli (2004). The scale consists of 6 items including pathways and agency subscales. Developers found Cronbach Alpha coefficients as .88 for the entire scale; .52 for the pathways and .59 for the agency subscales. For the present sample, Cronbach Alpha coefficients were found as .66, .66, and .57.

Procedure

The scales were administered to volunteer participants in the classroom settings. It took the participants approximately 20 minutes to complete the data collection instruments.

RESULTS

The overall academic procrastination mean of the sample was found to be 17.6 ($SD = 4.3$) and the median split of the first part, 18.0, was used to determine the procrastinators and non-procrastinators as used in most of the studies (Beck, Koons & Milgrim, 2001; Brownlow & Reasinger, 2000; König & Kleninmann, 2004; Schouwenburg, 1992; Van Eerde, 2003). The results revealed that 54% (122) of the participants frequently engaged in academic procrastination, while 46% (101) of them engaged in procrastination sometimes or rarely.

Independent sample *t* test performed to examine the gender difference revealed no significant difference between the female and male students' academic procrastination level.

Factor analysis performed to find the possible reasons of academic procrastination yielded four causal factors namely; fear of failure, difficulty in making decision, laziness, and risk taking.

Results of the regression analyses revealed a significant effect of hope on academic procrastination ($F(6,128) = 46.06, p < .05$) indicating that 18 % of the variance in academic procrastination could be predicted ($R = .42, R^2 = .18$).

DISCUSSION

In the present study, frequency and reasons of academic procrastination were investigated besides examining the effect of hope on academic procrastination. Findings consistent with the previous studies (e.g. Damacela, Tindale & Balcazar, 2000; Hill, Hill, Chabot & Barral, 1978; Solomon & Rothblum, 1984) showed that more than half of the students frequently engaged in academic procrastination.

Moreover, present result showed no gender difference on academic procrastination level as consistent with some of the findings (e.g. Ferrari, 1991; Haycock, McCarty, & Skay, 1998; Hess, Sherman, & Goodman, 2000; Johnson & Bloom, 1995; Watson, 2001). Similar to previous procrastination study carried out with Turkish university student sample (Uzun Özer, Demir & Ferrari, 2009), reasons of academic procrastination were fear of failure, difficulty in making decision, laziness, and risk taking. Another important finding of the present study is relationship between state hope and academic procrastination. Results supported the great effect of hope on students' academic procrastination tendencies.

Several implications may be drawn from the findings of the present study for counselors and the educators. The results of the present study pointed that more than half of the high school students engage in procrastination due to the reason of fear of failure, difficulty in making decision, laziness, and risk taking which can be controlled by working on students' state hope levels.

Because the present study is limited with the students enrolled in a public school in Ankara, the results might not reflect all the high school students. Certainly, further research with larger and more demographically diverse populations would strengthen the findings of the study. As the study was aimed at finding out the possible reasons of academic procrastination by using second part of the PASS, the results does not provide the clear-cut reasons. Therefore, it is suggested to conduct future studies with various variables to find the actual reasons of academic procrastination on adolescents.